

POSTBUS 3007 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de Statengriffier, mevr. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR Haarlem

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

A.M.F. Meijer

J.M. Bierhuizen

AD/CC

Doorkiesnummer +31654228093

meijeramf@noord-holland.nl

**Betreft: Bestuurlijke reactie op het Verslag van bevindingen 2021
Publiek Belang Accountants**

1 | 6

Geachte leden,

Graag informeren wij u over het volgende onderwerp:
Onze bestuurlijke reactie op het "verslag van bevindingen 2021" van
Publiek Belang Accountants. Dit rapport is opgesteld naar aanleiding
van de wettelijke controle van de jaarrekening.

Inleiding

De accountant rapporteert twee keer per jaar, één keer naar aanleiding
van de jaarrekeningcontrole, één keer naar aanleiding van de interim
controle. In november 2021 is de Management Letter 2021 aan de
provincie Noord-Holland opgeleverd (zie ingekomen stukken PS
13 december 2021, kenmerk 1718687/1718733). In de Management
Letter wordt gerapporteerd over de interim controle 2021 die met name
gericht is op de administratieve processen en de interne beheersing.
Het nu voorliggende verslag gaat specifiek in op de uitgevoerde
controle van de jaarrekening 2021.

Verloop van de controle

In de periode april-mei 2022 heeft Publiek Belang Accountants de
controle uitgevoerd op de jaarrekening 2021 van de provincie Noord-
Holland. Het controleproces is goed verlopen. De samenwerking met de
accountant is constructief en de provincie heeft zorggedragen voor een
kwalitatief goede oplevering van het accountantsdossier en deskundige
begeleiding van de controle.

In deze brief geven wij een reactie op de adviezen vanuit de rapportage
van de accountant.

Algemeen beeld van het accountantsverslag

De controle door de accountant richt zich in het jaar 2021 op zowel de
getrouwheid als de rechtmatigheid. De jaarrekening voldoet aan de
verslaggevingsregels en is vrij van materiele afwijkingen of
onzekerheden. Dit betekent dat de accountant een goedkeurende
verklaring afgeeft bij de jaarstukken.

Vanaf 2022 leggen Gedeputeerde Staten zelfstandig verantwoording af
over de rechtmatigheid. De accountant concludeert dat de provincie
goed is voorbereid op deze nieuwe rechtmatigheidsverantwoording.

Verzenddatum

25 MEI 2022

Kenmerk

1808369/1826139

Uw kenmerk

Postbus 3007

2001 DA Haarlem

Telefoon (023) 514 3143

Fax (023) 514 3030

Houtplein 33

Haarlem [2012 DE]

www.noord-holland.nl

Inhoudelijk gaat het accountantsverslag in op de belangrijkste bevindingen en aanbevelingen vanuit de controle van de jaarrekening 2021.

De accountant geeft in de conclusie aan dat de provincie Noord-Holland doorlopend gestructureerd werkt aan verbeteringen in de (financiële) administratie, de interne beheersing en de financiële verslaggeving.

We zijn blij met het feit dat de accountant de doorgevoerde verbeteringen in het financieel beheer opnieuw onderkent en dat de vooruitgang die de afgelopen jaren is geboekt ook dit jaar is bestendigd en geborgd.

Duiding van het algemene beeld

Het jaarrekeningproces is ten opzichte van afgelopen jaar verbeterd en op onderdelen inmiddels behoorlijk goed eigen gemaakt. Enkele onderdelen vragen nog aandacht. Ten opzichte van afgelopen jaar is het proces met enkele weken versneld. Na afronding van het programma "Financiële hygiëne" is het jaarrekeningproces inmiddels vooral geborgd bij CZ/FIN en CC. In de lijnorganisatie kan hierin verbetering worden gebracht.

De accountant bevestigt dat voor meerdere aandachtsgebieden de organisatie goed functioneert. Een belangrijk punt om hierbij te belichten is de ICT die de financiële processen ondersteunt. Hierbij concludeert de accountant dat deze inmiddels een goede basis biedt om te kunnen vertrouwen op geautomatiseerde beheersmaatregelen, waardoor bij bepaalde processen meer efficiënte datagedreven controles binnen bereik komen.

Naast een duiding van het algemene beeld gaan wij hieronder in op de meer specifieke adviezen van de accountant. De opvolging hiervan monitort de organisatie door middel van het systeem van auditopvolging.

Specifieke bevindingen

In onderstaande tabel zijn de door de accountant specifiek benoemde adviezen en de reactie van het college daarop opgenomen. De focus is hier gelegd op aspecten die de aandacht vragen. De accountant herhaalt in zijn verslag de constatering uit de interim controle. Voor de bestuurlijke reactie op deze punten verwijzen we u naar de auditopvolgingsrapportage.

Pag.	Tekst accountant	Bestuurlijke reactie
2 en 6	Naleving (EU) aanbestedingsregels De interne controle op de naleving van de (EU) aanbestedingsregels was over 2021 minder goed geborgd dan voorheen. Ook de analyse achteraf op de totale bestedingen per leverancier was kwalitatief niet voldoende uitgevoerd. <i>Advies</i> - Draag zorg dat de aanbestedingsregels in de toekomst beter worden nageleefd. - Voer de analyse meer gespreid uit over het jaar, zodat aanbestedingsrisico's eerder worden gesignaleerd en (herstel)maatregelen mogelijk zijn. - Betrek wezenlijke wijzigingen bij de analyse. - Classificeer alle opdrachten volgens het CPV classificatiesysteem. - Draag zorg voor een nauwe samenwerking tussen lijnmanagement en bureau inkoop, met name voor risico-dossiers.	De organisatie herkent dat interne controle op de naleving van de aanbestedingsregels minder goed geborgd was dan voorheen. Dit heeft mogelijk niet alleen betrekking op de interne controle maar ook op de naleving van de aanbestedingsprocessen in de lijnorganisatie. De concerncontroller stelt voor om op basis van de eerste analyse van dit punt door Verbijzonderde Interne Controle, Internal Audit een onderzoek uit te laten voeren naar de oorzaken en een advies uit te brengen voor procesverbetering, samenwerking en kennisniveau. Het advies om tussentijds een analyse (spend) uit te voeren, zodat aanbestedingsrisico's eerder gesignaleerd worden, zal overgenomen worden. Het classificeren op CPV codes is met het huidige inkoopstelsel nog niet mogelijk. Deze worden alleen, conform wettelijke verplichting, vastgelegd bij gepubliceerde aanbestedingen.
2	Volledigheid van baten De interne beheersing van de volledigheid van baten kan beter. Het risico op onvolledige baten bestaat door het ontbreken van een primaire registratie van toegezegde bijdragen door derden.	De organisatie erkent het belang van het verbeteren van de interne beheersing op de volledigheid van baten. De structurele borging van de volledigheid van baten (waaronder bijdragen van derden en inkomende subsidies) wordt in 2022, als onderdeel van de uitvoeringsagenda Financiën, in ketenprocessen uitgewerkt. De primaire registratie blijft uiteindelijk een lijnverantwoordelijkheid.

Pag.	Tekst accountant	Bestuurlijke reactie
2	Procesbeschrijvingen In de managementletter 2021 heeft de accountant aandacht gevraagd voor de voortgang bij het beschrijven en de inhoudelijke kwaliteit van de procesbeschrijvingen.	De voortgang van, en de inhoudelijke kwaliteit van de procesbeschrijvingen wordt periodiek gemonitord en besproken met proceseigenaren. Bij de interim-controle van de accountant in najaar 2022 worden de processen opnieuw beoordeeld.
2	Toename aantal pagina's jaarstukken De jaarstukken zijn ten opzichte van 2020 met bijna 50 pagina's toegenomen. <i>Advies</i> De accountant adviseert voor behoud van leesbaarheid en informatiekwaliteit te onderzoeken of de jaarstukken compacter en meer op hoofdlijnen kunnen worden opgesteld.	De organisatie onderschrijft het belang van leesbaarheid en informatiekwaliteit van de jaarstukken en heeft hier, ook in de toekomst, vanzelfsprekend veel aandacht voor. De belangrijkste oorzaak voor de toename van de jaarstukken ligt in het feit dat het aantal programma's in begroting en jaarrekening in 2021 is uitgebreid (van 7 naar 8 programma's). Daarnaast is het aantal SiSa regelingen aanzienlijk toegenomen. De jaarstukken zijn ook digitaal beschikbaar via de website van de provincie. Deze versie is in onze ogen voldoende toegankelijk.
3	Workflow nog niet goedgekeurde facturen Eén ongecorrigeerde afwijking is groter dan de door u vastgestelde rapporteringstolerantie van € 400.000. Deze houdt verband met inkoopfacturen die nog niet zijn goedgekeurd in de workflowmodule, waardoor deze niet als last zijn verantwoord in 2021. Hierdoor zijn de lasten 2021 mogelijk € 420.000 te laag verantwoord en worden de lasten 2022 te hoog verantwoord. <i>Advies</i> De accountant adviseert tijdig de workflow van nog niet goedgekeurde facturen te beoordelen op kosten voor het boekjaar.	We nemen dit mee in de voorbereiding van de controle over het boekjaar 2022. De genoemde ongecorrigeerde afwijking heeft nagenoeg geen resultaat effect doordat deze lasten worden gedekt vanuit de reserves.

Pag.	Tekst accountant	Bestuurlijke reactie
3	Onzekerheid vaststellingsovereenkomst Eén onzekerheid is groter dan de rapporteringstolerantie. Dat betreft een post van € 1,25 miljoen die in de jaarrekening is verantwoord als materieel vast actief. Dit houdt verband met (meer)kosten die de provincie op grond van een vaststellingsovereenkomst betaalt aan een aannemer voor de aanleg van infrastructuur. Op basis van verslaggevingsregels is niet geheel duidelijk of deze kosten voldoen aan de criteria voor investeringen of dat deze als lasten van het jaar 2021 verantwoord.	Het voornemen voor het opmaken van een vaststellingsovereenkomst heeft plaatsgevonden na balansdatum. (31/12/2021) De genoemde onzekerheid heeft betrekking op indirect toerekenbare lasten. Het is provinciebeleid om deze lasten te activeren op het project. Vanwege de tijdigheid van de jaarstukken is besloten om de post niet verder te onderbouwen en als investering aan te merken.
5	ICT beheersing De betrouwbaarheid van de ICT-omgeving is belangrijk verbeterd. Enkele onderdelen staan nog open. - Autorisatiebeheer is nog niet volledig geborgd en maatregelen voor ransomware-robustheid bij de IT dienstverlener zijn niet duidelijk. Het risico bestaat dat onbevoegden toegang krijgen tot het netwerk.	Autorisatiebeheer wordt op dit moment verder ingericht. Het betreft een complex project met zowel een technische kant (systeem) als een organisatiekant (processen). Beide kanten worden meegenomen. De IT auditor heeft aangegeven dat de provincie voor ransomware voldoet aan de norm, aangezien maatregelen zijn getroffen om de gevolgen van een aanval met ransomware te beperken. Ondanks deze maatregelen valt geen garantie te geven dat de provincie niet door een aanval met ransomware geraakt wordt.
9	Lokale heffingen De paragraaf lokale heffingen moet inzicht bieden in welke beleidsuitgangspunten ten grondslag liggen aan deze berekeningen waaruit blijkt dat de provincie maximaal kostendekkend werkt en hoe deze uitgangspunten bij de tariefstelling worden gehanteerd. De accountant acht dit niet materieel, het ontbreken van de informatie is niet van invloed op het oordeel. <i>Advies</i> De accountant adviseert om deze informatie wel op te nemen in de jaarstukken van volgend jaar.	Bij het opstellen van de jaarstukken is dit advies in acht genomen en is tevens naar de verschillende documenten verwezen op grond waarvan heffingen zijn berekend. Daarnaast gaat de paragraaf tevens in op de mate van kostendekkendheid.

Pag.	Tekst accountant	Bestuurlijke reactie
10	Frauderisico-analyse Uw organisatie beschikt over een eerste inventarisatie, maar nog niet over een actuele frauderisico-analyse die inzicht geeft in de mogelijke frauderisico's en die de beheersmaatregelen benoemt om de gevolgen van frauderisico's zoveel mogelijk te beperken. Hierdoor is fraude-analyse en fraudepreventie geen zichtbaar onderdeel van uw interne beheersing. Wel merken wij uit gesprekken met uw medewerkers dat belang wordt gehecht aan het vermijden en ontdekken van fraude. <i>Advies</i> De accountant adviseert de frauderisico-analyse verder uit te werken en deze periodiek te agenderen in uw management en college van gedeputeerde staten. Dit draagt bij aan het actueel houden van het inzicht in de kwetsbare plekken in uw organisatie. Mogelijke gespreksonderwerpen zijn de aard, frequentie en diepgang van de uitgevoerde frauderisicoanalyses, de uitkomst daarvan en de manier waarop de organisatie de frauderisico's opvolgt en monitort.	De provincie heeft in november 2021 een fraude-beleidsnota vastgesteld. Deze nota besteedt in de breedte en in samenhang aandacht aan fraude, weerbaarheid, ondermijning en misbruik/ oneigenlijk gebruik. Binnen concerncontrol wordt momenteel een frauderisico-analyse opgesteld. Doel is de frauderisico-analyse dit najaar af te ronden. Aansluitend wordt de uitkomst van de analyse gedeeld met de proceseigenaren waarna de beheersmaatregelen binnen de processen zullen worden geïmplementeerd.

Tot slot

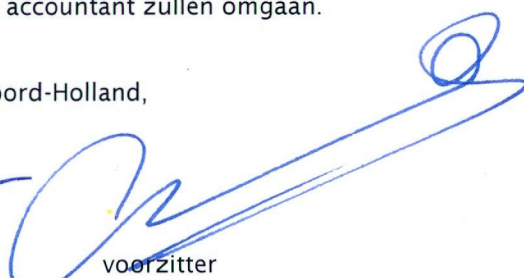
Wij vertrouwen erop u met deze brief inzicht te hebben gegeven hoe wij met de opmerkingen van de accountant zullen omgaan.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

R.M. Bergkamp

voorzitter

A.Th.H. van Dijk

1 bijlage(n)

- Concept Verslag van bevindingen 2021 Publiek Belang Accountants d.d. 12 mei 2022